

Patent- och marknadsöverdomstolen

Utrikesdepartementet
Enheten internationell handelspolitik och
den inre marknaden (UD HI)
ud.hi.remiss@gov.se
ud.registrator@regeringskansliet.se

Remissyttrande över promemorian med bestämmelser som kompletterar Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2019/1150 av den 20 juni 2019 om främjande av rättvisa villkor och transparens för företagsanvändare av onlinebaserade förmedlingstjänster (Ds 2019:33) Regeringskansliets diarienummer UD2018/07645/HI

Förordningen ger en direkt rätt för vissa organisationer och sammanslutningar att väcka talan i fråga om bristande överensstämmelse av förordningens bestämmelser. Patent- och marknadsöverdomstolen konstaterar att det i vissa fall kan uppstå situationer då avtalsvillkor utgör dels en överträdelse av förordningen, dels en konkurrensbegränsning i strid mot konkurrenslagen. I det senare fallet har bl.a. sammanslutningar av företag en s.k. subsidiär talerätt i förhållande till Konkurrensverket, se 3 kap. 2 § jämfört med 1 kap. 5 § andra stycket konkurrenslagen. Enligt Patent- och marknadsöverdomstolen bör därför förhållandet mellan förordningens direkt tillämpliga bestämmelser och de nationella bestämmelserna om subsidiär talerätt i konkurrenslagen analyseras närmare. Det bör särskilt övervägas om ändringar bör göras av bestämmelserna i konkurrenslagen för att minimera ett oklart rättsläge med risk för parallella processer grundade på förordningens respektive konkurrenslagens bestämmelser. För kännedom hänvisas till en dom från Patent- och marknadsöverdomstolen där en sammanslutning av företag förde talan enligt bestämmelserna om subsidiär talerätt i en tvist som anknyter till frågor enligt den nya förordningen, se Patent- och marknadsöverdomstolens dom den 9 maj 2019 i mål nr PMT 7779-18 som går att nå via Patent- och marknadsöverdomstolens webbplats. Domen gällde avtalsvillkor mellan företagsanvändare, som representerades av en branschorganisation, och en leverantör av en onlinebaserad förmedlingstjänst.

Enligt artikel 15 i förordningen ska medlemsstaterna säkerställa att förordningen efterlevs. I promemorian anges på s. 33 att det inte tycks finnas krav på att efterlevnaden ska säkerställas genom regelrätt tillsyn. Samtidigt ska medlemsstaten enligt artikel 15.2 fastställa regler om tillämpliga åtgärder vid överträdelser och säkerställa att de genomförs. Promemorian hänvisar till regleringen av efterlevnad av EU:s geoblockeringsförordning när Kommerskollegiet anges som lämplig myndighet. Patent- och marknadsöverdomstolen konstaterar emellertid att det

beträffande tillsynen av geoblockeringsförordningen både finns ett informationsansvar som tilldelats Kommerskollegiet samt ett tillsynsansvar som tilldelats Konsumentverket. Det kan enligt domstolens mening ifrågasättas om Sverige uppfyller kravet på att säkerställa att förordningen efterlevs genom förslaget att enbart reglera att en myndighet ska ansvara för att ge stöd samt kontrollera att förordningen följs utan att myndigheten också ges befogenheter att vidta några åtgärder. Detta gäller särskilt då det i promemorian på s. 44 anförs att det inte finns några organisationer och sammanslutningar – en uppgift som domstolen i och för sig ställer sig tveksam till - som uppfyller kraven i artikel 14.3 eller offentliga organ som har fått i uppdrag att försvara aktuella intressen. Om detta uttalande i promemorian är korrekt skulle det betyda att det inte finns någon som kan väcka talan om förbud eller åläggande enligt förordningens bestämmelser. Den föreslagna 3 § i promemorians författningsförslag skulle i så fall inte ha någon effekt.

Oavsett om det finns taleberättigade sammanslutningar i Sverige bedömer Patent- och marknadsöverdomstolen att en svensk myndighet bör utses för att säkerställa efterlevnaden av förordningens bestämmelser. Denna myndighet bör få i uppgift att väcka talan om förbud eller åläggande enligt förordningens bestämmelser. Eftersom förordningen inrymmer frågor av konkurrensrättslig karaktär framstår det som att Konkurrensverket är den myndighet som bör utses.

Patent- och marknadsöverdomstolen tillstyrker förslaget att mål och ärenden som gäller bristande överensstämmelse av förordningen ska prövas av patent- och marknadsdomstolarna. När det gäller de ekonomiska konsekvenserna delar domstolen emellertid inte promemorians bedömning att kostnaderna kan hantearas inom ramen för befintliga anslag, särskilt mot bakgrund av det ansträngda resursläge som gäller för Sveriges Domstolar generellt. Även om antalet mål, såsom förutspås i promemorian, skulle bli begränsat avser frågorna ett viktigt och växande område med stor betydelse för såväl berörda parter som för samhället och marknaden i stort. Denna typ av konkurrensrättsliga mål innehåller ofta komplexa bedömningar och – på grund av betydelsen för de inblandade och marknaden i stort – kan de dessutom bli omfattande.

Avslutningsvis anser Patent- och marknadsöverdomstolen att för att undvika oklarheter bör lydelsen av 3 § i lagförslaget ändras på så sätt att bestämmelsen istället hänvisar till förordningen vid ett visst givet datum.

I handläggningen av detta ärende har deltagit hovrättslagmannen Christine Lager, hovrättsrådet Magnus Ulriksson samt tf. hovrättsassessorn Sofia Gustafson, föredragande.

Christine Lager

Sofia Gustafson